

יחי המלך

קונטרס שבועי בענייני גאולה ומשיח

משיחות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א מליובאוויטש

גליון תתמד

ערב שבת קודש כ' שופטים, ג' אלול ה'תש"ע

יוצא לאור על-ידי

תלמידי ה'קבוצה', "חיילי בית דוד" - בית משיח 770

במסגרת אגודת חסידי חב"ד באה"ק, תחת נשיאות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

שישים שנה לנשיאות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א וק"ח שנה להולדתו

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד

מוקדש

לכ"ק אדמו"ר שליט"א

מלך המשיח

מהרה יגלה אכ"ר

לזכות

החייל ב"צבאות השם" שניאר זלמן שי
ליום הולדתו השביעי לאויוש"ט,
ביום, וא"ו אלול, ה"י תהא שנת עשירות
ולזכות אחיו ואחותיו שיחיו

נדפס ע"י הוריהם

הרה"ת ר' יוסף יצחק וזוגתו מרת שרה שיחיו גורביץ

*

לזכות

החייל ב"צבאות השם" ישראל צבי שי
ליום הולדתו הראשון לאויוש"ט,
ביום ט"ו סיון ה"י תהא שנת עשירות
אחיו החייל ב"צבאות השם" פסח חיים מנחם שי

ליום הולדתו השישי לאויוש"ט,

ביום י"ב מנחם-אב ה"י תהא שנת עשירות

אחותו החיילת ב"צבאות השם" טשארנא גיטל תחי

ליום הולדתה השלישי לאויוש"ט,

ביום כ"ו מנחם-אב ה"י תהא שנת עשירות

אחותו החיילת ב"צבאות השם" רבקה רחל תחי

ליום הולדתה השמיני לאויוש"ט,

ביום ל' מנחם-אב - אדר"ח אלול ה"י תהא שנת עשירות

ולזכות הוריהם

הרה"ת ר' אלי' וזוגתו מרת שושנה ברכה שיחיו ניומאן

נדפס ע"י זקניהם

הרה"ת ר' יהודה ליב וזוגתו מרת זיסל שיחיו ניומאן

הו"ח ר' שמואל וזוגתו מרת מלכה שינדל שיחיו סטראל

נדפס לעילוי נשמת ר' אורי אהרן יואל ב"ר יוסף אר"י לייב ז"ל ח"ו פאולין רות ב"ר יצחק ע"ה
ולע"ר ר' יוסף אר"י לייב ב"ר משה באר ח"ו מרת חשא ב"ר נטע אורי ע"ה ולע"ר ר' מאיר ב"ר צבי ע"ה שנאל
והקיצו ורננו שוכני עפר" והם בתוכם, ולזכות כל משפחותיהם שיחיו — לשפע ברכות עד בלי די

ב"ה

3 דבר מלכות

הקב"ה מינה נביא לדור שיורה הוראות / משיחת ש"פ שופטים התנש"א

8 זמן הגאולה

שכינה מדברת מתוך גרונו / הזמן הנוכחי ופי' השבוע באור הגאולה

11 המעשה הוא העיקר

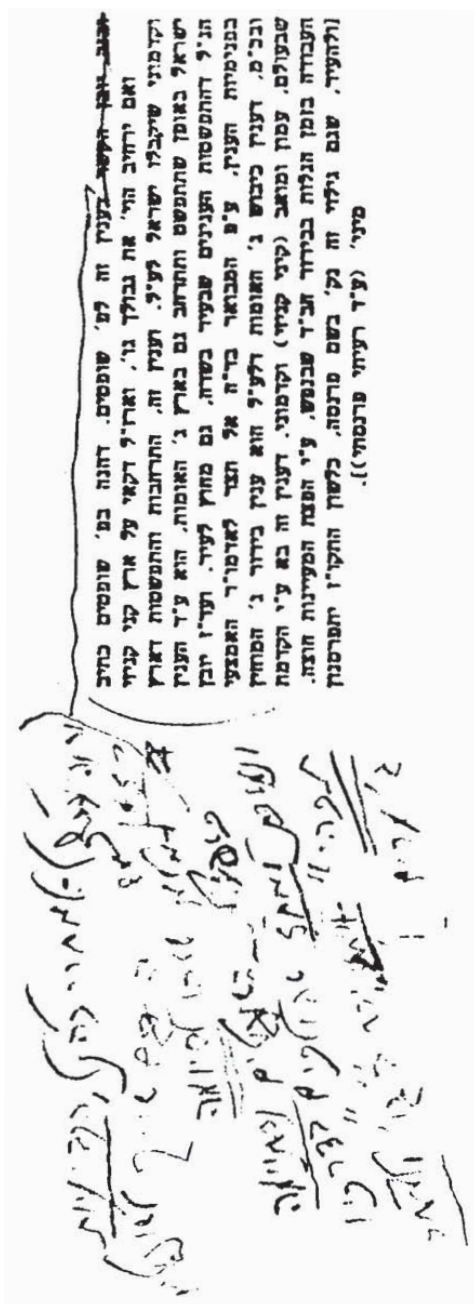
לפרסם בקול את הנובאה / הוראות למעשה בפועל

14 כתב יד קודש

המשך פעולת השופטים לעתיד-לבוא / צילום מיוחד מהגתה הרבי למאמר ד"ה אני לדודי גו'

ליזכות

הרה"ת ר' מנחם מענדל הלוי וזוג' מרת נחמה פייגא שיחיו
 וילדיהם: שולמית ובעלה הרה"ת דוד הלוי ובניהם: נתן הלוי ויוסף יצחק הלוי ש"י לאבקובסקי
 מאיר שלמה הלוי, חנה שרה, לוי יצחק הלוי וחווה מוסיא שיחיו
 שגלוב

המשך פעולת השופטים לעתיד-לבוא

בקשר עם פרשת השבוע – פ' שופטים, מובא בזה צילום (מוקטן) מהוספה שהוסיף כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א למאמר ד"ה אני לדודי, שנאמר באור ליום ה' פ' שופטים אדר"ח אלול ה'תשמ"ו (המאמר נדפס בסה"מ מלוקט ח"א ע' תסז ואילך)

פענוח הכתי"ק (בא בהדגשה):

והנה עכצ"ל – לאחרי כהנ"ל, הקביעות

בזמן מכריחה הגם שייך לשופטים

– אלא שזהו לסיימה

כשפעולת השופטים נסתיימה

ונמשכת לאח"ז שהולכים "בדרכיו

תכה"י" [= תמיד כל הימים] – ולאח"ז "ירחיב" גו' ולאח"ז

ג' ערים גו'.

המדור מוקדש

לעילוי נשמת ר' יהודה ב"ר **צבי הירש** ע"ה **סטראל** - נפטר ביום כ"ז אלול

ולע"נ זוגתו **טשרנא גיטל** בת ר' **יעקב** ע"ה - נפטרה ביום ה' טבת

יה"ד שתיכף ומיד יקויים היעוד "הקיצו ורגנו שוכני עפר" והם בתוכם, בגאולה האמיתית והשלימה

נדבת בנם - יבלחט"א - הרה"ח **שמואל סטראל** ומשפ' שיחיו

המדור "זמן הגאולה" מוקדש לזכות

ר' **יעקב מיכאל הלוי** בן **עלקא** זוג' מרת **אסתר** בת **בלומה** גוטה שיחיו

וילדיהם: **מיכל**, **נחמה**, **יוסף יצחק הלוי**, **חנה** ומנחם **מענדל הלוי** שיחיו **גינזבורג**

ולזכות וקניהם: מרת **עלקה** תחי' בת **רייזל** ומרת **בלומה** גוטה תחי' בת **נחה**

לברכה והצלחה בכל המצטרך בגשמיות וברוחניות, ולקבל פני משיח צדקנו ותיכף ומיד ממש

הקב"ה מינה נביא לדור שיורה הוראות

הקב"ה בחר ומינה בעל-בחירה, שמצד עצמו הוא שלא בערך נעלה מאנשי הדור, שיהי' ה"שופטיך" ו"יועציך" ונביא הדור, שיורה הוראות

ויתן עצות בנוגע לעבודת כל בני"י וכל האנשים דדור זה ●

עד - הנבואה העיקרית - הנבואה ש"לאלתר לגאולה" ותיכף ומיד ממש

"הנה זה (משיח) בא" ● וכיחד עם זכות זו - יש לכל אחד מאנשי

דורנו האחריות לקבל על עצמו "שופטיך" ו"יועציך", ולציית להוראות

ועצות טובות שלו ● נשיא הדור על-דרך אכן השתי' - שנמצאת

במקום מסויים בעולם הזה הגשמי, וקיימת תמיד בלי שינויים אפילו לא

השינוי דגניזה, כהארון שנגנז וכיוצא-בזה ● משיחת ש"פ שופטים, ז'

אלול ה'תנש"א - מוגה, תרגום מאידית*

א. בשייכות עם הציווי של הפרשה שקוראים בשבת זו' "שופטים ושוטרים תתן לך בכל שעריך", ישנו היעוד של נביא הגאולה²: "ואשיבה שופטיך כבראשונה ויועציך כבתחלה", וכפי שאומרים גם בתפלה בכל יום (מימי החול³): "השיבה שופטינו כבראשונה ויועצינו כבתחלה".

וע"פ המדובר כמה פעמים ובפרט לאחרונה - אודות הכרזת והודעת כ"ק מו"ח

(* שיחה זו הוגהה על-ידי כ"ק אדמו"ר מה"מ שליט"א באידיש ותורגמה ללשון הקודש ע"י 'ועד הנחות בלה"ק'. תרגום השיחה הוגה ותוקן מחדש על-ידינו. המו"ל.

1) בתחילתה.

2) ישע"י א, כו.

3) ברכה הי"א דתפילת העמידה.

אדמו"ר נשיא דורנו⁴: "לאלתר לתשובה (ובמילא) לאלתר לגאולה", שכבר סיימו את הכל, אפילו "צחצוח הכפתורים"⁵, וצריך רק להיות "עמדו⁶ הכן כולכם"⁷ - וגם את זה כבר סיימו - לקבל פני משיח צדקנו ותיכף ומיד ממש - מובן, שאוחזים כבר עתה בזמן של קיום היעוד "ואשיבה שופטיך גו' ויועציך"⁸,

4) "קול קורא" ב"הקריאה והקדושה" (סיון - תמוז תש"א. אלול תש"ב) - נדפסו באגרות-קודש אדמו"ר מוהרי"צ ח"ה ע' שסא ואילך. שעז ואילך. תח ואילך. ח"ו על תל ואילך.

5) ראה שיחת שמח"ת תרפ"ט.

6) אגרות-קודש שלו ח"ד ע' רעט. וש"נ.

7) ראה "היום יום" ט"ו טבת. ובכ"מ.

8) ראה פיה"מ להרמב"ם סנהדרין פ"א מ"ג, דמשמע

ויתירה מזה כבתחילה: כבר ישנה ההתחלה בזה.

ב. [.] מזה מובן הלימוד שישנו לכל-אחד בעמדתו בשבת פרשת שופטים בדורנו זה ובפרט בזמן האחרון, הרגעים האחרונים דהגלות – שצריכה להיות עבודה בהתאם מדה נגד מדה למצב הגאולה:

לפרסם אצל עצמו ואצל כל אלו שאליהם אפשר להגיע – שצריכים לקבל על-עצמם (ביתר חוזק) את ההוראות ועצות ד"שופטיק" ו"יועצק" שבדורנו – מאן מלכי רבנן⁹ בכלל, ובפרט נשיא דורנו – הבא בהמשך לרבותינו נשיאינו שלפניו – שופט דורנו ויועץ דורנו ונביא דורנו,

וכציווי התורה הנ"ל¹⁰: "נביא אקים הם מקרב אחיהם כמוך ונתתי דברי בפיו ודבר אליהם את כל אשר אצונן", "אליו תשמעון"¹¹, ו"כפס"ד הרמב"ם הנ"ל, שאם יש לאחד המעלות והשלימויות שצריכים להיות לנביא ומראה אותות ומופתים – כפי שראינו ורואים בהמשך קיום ברכותיו, אצל נשיא דורנו – הרי "אין אנו מאמינים בו מפני האות לבדו כו" אלא מפני המצוה שצוה משה בתורה ואמר אם נתן אות אליו תשמעון", או עי"ז ש"יאמר דברים העתידים להיות בעולם ויאמנו דבריו"¹² (כפי שראו זאת אצל כ"ק מו"ח אדמו"ר),

ויתירה מזה: "נביא שהעיד לו נביא אחר שהוא נביא – כפי שהוא בנוגע לנשיא דורנו, ונמשך בדור שלאחריו ע"י תלמידיו כו" – הרי הוא בחזקת נביא ואין זה השני צריך

ש"אשיבה שופטיק גו" יהי עוד לפני בוא המשיח" וכחסים בכתוב זה "אחרי כן יקרא לך עיר הצדק גו".

(9) ראה גיטין סב, א.
(10) פרשתנו יח, יח.
(11) שם יח, טו.
(12) רמב"ם שם רפ"י.

חקירה¹³, וצריכים לציית לו תיכף ומיד עוד "קודם שיעשה אות", ו"אסור לחשוב אחריו ולהרהר בנבואתו שמא אינו אמת ואסור לנסותו יותר מדי כו" שנאמר¹⁴ לא תנסו את ה' אלקיכם כאשר נסיתם במסה כו' אלא מאחר שנודע שזה נביא יאמינו וידעו כי ה' בקרבם ולא יהרהרו ולא יחשבו אחריו כו"¹³, כיון שמאמינים בדברי הנביא, לא משום שאלו דבריו של הנביא, אלא משום שאלו דברי **הקב"ה ע"י נביא זה!**

[אפילו לא דברי הקב"ה שנאמר ע"י נביא שני, אבל לא נאמרו אליו].

ישנה ההוראה כנ"ל, שצריכים לפרסם לכל אנשי הדור, שזכינו שהקב"ה בחר ומינה בעל-בחירה, שמצד עצמו הוא שלא בערך נעלה מאנשי הדור, שיהי ה"שופטיק" ו"יועצק" ונביא הדור, שיורה הוראות ויתן עצות בנוגע לעבודת כל בני"ו וכל האנשים דור זה, בכל עניני תורה ומצוות, ובנוגע לחיי והנהגות היום-יום הרגילים, גם ב"כל דרכיך (דעהו)" ו"כל מעשיך (יהיו לשם שמים)"¹⁵,

עד – הנבואה העיקרית – הנבואה¹⁶ ש"לאלתר לגאולה" ותיכף ומיד ממש "הנה זה (משיח) בא"¹⁷.

וביחד עם זכות זו – יש לכל אחד מאנשי דורנו האחריות לקבל על עצמו "שופטיק" ו"יועצק", ולציית להוראות ועצות טובות שלו – ובלשון רבים ("שופטיק" ו"יועצק"), ריבוי משפטים וריבוי עצות, נוסף על כך שזה בא (ומיוסד על ההוראות ועצות) מ"שופטיק" ו"יועצק", "מאן מלכי רבנן", ורבותינו נשיאינו

(13) שם ה"ה.

(14) ואתחננו ו, טז.

(15) משלי ג, ו. אבות פ"ב מי"ב. וראה רמב"ם ה' דיעות ספ"ג. טוש"ע או"ח סרל"א.

(16) לא רק בתור חכם ושופט אלא בתור נביא, שזהו בדואות – ראה מאמרי אדה"ז קצרים ע' שנג"ד.

(17) שם ש"ב, ח ובהש"ר עה"פ.

במיוחד שיהי "עלו ההר", ומבטל לגמרי את כל הדברים הבטלים ומבוטלים לגמרי – השאלה או התמי' האם "עת בית ה' להבנות" עתה.

וכיצד מבטלים תמי' זו – עי"ז שמתעלה למעלה ממעמדו ומצבו ("עלו ההר"), וזה מתבטא אצלו במעשה בפועל "והבאתם עץ", ובוהו הוא מתכוונן (כמובא בנבואה) לבנין בית ה'.

ואף שאומר שם בנבואה ש"הבית הזה חרב"¹⁴, וע"פ הלכה הוא חרב, וכמדובר לעיל¹⁵ שאסור לבנותו, וכשיבוא משיח צדקנו הוא קודם "ילחום מלחמת ה'" וינצח ואח"כ "בנה מקדש במקומו", ועלינו לחכות למשיח צדקנו שהוא יבנה את ביהמ"ק

– אבל כל ההכנות לזה, "מעשינו ועבודתינו"¹⁶, הם **בזמן הגלות** – ולא מדובר בהכנות שבלחש, שהוא מלחש לעצמו ("שושקעט זיך אליין") או מלחש גם לשני, ומתבייש לומר זאת בגלוי ועאכו"כ שזה יצא בגלוי ובפרסום – הרי חגי הנביא **פרסם** זאת בתור נביא של הקב"ה!

ואח"כ באה הגמ' ופוסקת שזוהי נבואה שהוצרכה לדורות!

ובזה ניתוסף עוד יותר – שאע"פ שנבואה זו היא חלק מהתורה, והרי "התורה היא נצחית"¹⁷ במשך כל השנה כולה, אך כשמגיע היום המיוחד בשנה "בחודש הששי ביום אחד לחודש", היא מודגשת במיוחד ועומדת יותר בגלוי גם באותיות הכתב והדפוס, וכמדובר באופן ש"הוצרכה לדורות".

וכיון שהנבואה היא דבר הוי' – הרי בודאי שבלשון נבואת ישעיהו¹⁸: "לא ישוב אלי ריקם כי אם עשה את אשר חפצתי", עד שנמשך באופן ד"הולידה והצמיחה"¹⁹, ויוצאים מזה פירות ופירות עושי פירות.

צריכים רק לקוות שהוא יעמוד על זה לעלות להר, ויעשה מעשה בפועל.

וכאמור, ידע איניש בנפשי' (מה עליו לעשות), ובאם לא ידע – ישאל אצל הרב המרא דאתרא, והוא יאמר לו מהי המצוה שהזמן גרמא, איזה ענין צריך להיות עכשיו במקומו ביום פלוני, "בקעה מצא וגדר בה גדר"²⁰, ועאכו"כ שזה לא רק ענין של גדר אלא ענין של פועל ומצוה ברורה, עם כל הפרטים שאין כאן המקום להאריך בזה מפאת פשיטות הדברים. (משיחת ליל ב' דראש-חודש אלול ה'תש"מ - בלתי מוגה)

(14) חגי מ, ד.

(15) ס"ג.

(16) תניא רפ"ז.

(17) תניא פ"ז.

(18) ישעיה נה, יא.

(19) שם, י.

(20) עירובין ו, א. וש"נ.

מוקדש לע"ג הרה"ג הרה"ח ר' חיים משה יהודה בהר"ר ירמיהו הכהן ולאזה ע"ה בלוי

מו"ל כת"י הראשונים, רב בית כנסת ומנהיג רוחני במשך יובל שנים, וזיכה אלפים במצוות תפילין ומוזוה נפטר ג' אייר ה'תשס"ג, לסדר "אמור אל הכהנים"

ולע"נ זוגתו הרבנית חנה חי' הנה בת ר' מאיר שמריהו ורחל – נפטרה י"ג כסלו ה'תשמ"ג

יה"ד שתיכף ומיד יקיים היעוד "הקיצו ורננו שוכני עפר" והם בתוכם, בגאולה האמיתית והשלימה

ולא רק שיעלה להר כי זה טוב ונעים ("געשמאק") לעלות למקום גבוה בגשמיות שהוא גם גבוה ברוחניות – אלא עליו לעשות מעשה בפועל: לקחת עצים, ועם זה לרדת מההר ולהתחיל לבנות את הבית!

זוהי נבואה ברורה שנאמרה ביום ראשון של חודש אלול, וציוו לכותבה כי היא הוצרכה לדורות.

מיד ה' מובן שיתעוררו על-כך שאלות והסברות: היתכן, ו"אין סומכין על הנס"ם וכו' – על כן הוא תיכף ממשיך (בנבואה הבאה⁹): "ויאמר חגי מלאך ה' (שחגי הגיע עוד פעם) במלאכות ה' לעם לאמר (בשליחות המקום¹⁰, והוא אמר ומסר לעם שהקב"ה אומר) **אני אתכם נאום ה'!**"

– מובן ופשוט אפי' לקטן שבקטנים ולפחות שבפחותים, שכאשר הקב"ה אומר "אני אתכם", והוא עולה אתם "אל ההר", לוקח יחד אתם עצים ומתחיל לבנות אתם "את הבית" – בודאי שלא שייך בזה שום מניעות ועיכובים.

ג. אלא שהיות ומשיח עדיין לא הגיע בגלוי, אסור עדיין לבנות את ביהמ"ק כיון שלא יודעים את מקומו, וזקוקים למשיח צדקנו שהוא "בנה" מקדש במקומו¹²; אבל הענינים שקודמים לזה – "עלו ההר" ולקחת שם עצים, להכין אותם, להביאם ולשמרם שיהיו מן המוכן, והעיקר, לצאת מהגלות הפנימי – **בידו הם!**

שהרי הוא **עולה** אל ההר, ולא יוצא אל ההר וצועק שבעומדו על ההר הוא עדיין בגלות; אומרים לו: לא! אתה עולה אל ההר כיון שהנך הולך בשליחותו של הקב"ה, כדי לקחת משם עצים ולבנות את ביהמ"ק,

רק שהקב"ה צוה אותו לא לבנות את בית המקדש בפשטות ח"ו, זאת יעשה משיח צדקנו – "בנה מקדש במקומו",

קודם לכן משיח יכופ כל ישראל לילך בה (בדרך התורה) ולחזק בדקה¹¹, הוא ידאג ויתמסר בעצמו לראות שכל יהודי ילך בדרך הוי' ("ער וועט זיך אליין מיט עם אָפגעבן") ע"י קיום מצוות מעשיות.

וכאשר רואים שזה קשור עם מניעות ועיכובים, אזי "ילחום מלחמת ה'"¹¹ – לא נבהלים מזה, ו"אל יבוש מפני המלעיגים"¹³, ובודאי ש"י(נצח)", כי זוהי "מלחמת ה'" כמ"ש בנבואת חגי הנ"ל "אני אתכם נאום ה'!"

ד. [. . .] וע"ז בא זירוז מיוחד כאמור, שכאשר מגיע החודש הששי "באחד לחודש", 'פותחים' את הנבואה שהוצרכה **לדורות**, ורואים שיום זה מגלה, מעורר ומעודד ונותן כח

(8) פסחים סד, א. זח"א קיא, רע"ב. קיב, ב. שו"ע אדה"ז או"ח סת"ג ס"ב. סו"ס תפ.
(9) חגי א, יג.
(10) פרש"י (ועד"ז בראב"ע) שם.
(11) רמב"ם הל' מלכים פ"א ה"ד.
(12) ולהעיר מקונטרס "בית רבינו שבבבל" (סה"ש תשנ"ב ח"ב ע' 468): "ואולי יש לומר [. . .] ש"במקומו"

רומז גם על מקומו של מלך המשיח בזמן הגלות (לפני ש"הרי זה משיח בודאי"), היינו, שבהיותו בגלות (ששם יושב וממתין ומצפה לגאול את בני"ו ושכינה עמהן מהגלות) בונה מלך המשיח מקדש (מעט) שהוא מעין ודוגמת המקדש שבירושלים. בתור הכנה למקדש העתידי, שיתגלה תחילה שם, ומשם ישוב (עם הקב"ה ובני"ו) לירושלים. וראה שם בהע' 38.
(13) טושו"ע (ואדה"ז) או"ח בתחלתו.

בדורות שלפני זה – שאז יש לזה גם התוקף המובן לכל א' בבחי' עצה טובה (לא רק בדרך ציווי), שאפילו אם הוא אוחז מעצמו (ואפילו אם יש לו סיבה ע"פ תורה וש"ע ממה לאחוז מעצמו), הרי יחיד ורבים הלכה כרבים¹⁸ – כדעת ה"שופטיך" ו"יועציך" – רבים.

וע"י הקבלה וקיום ההוראות ד"שופטיך" ו"יועציך" שבדורנו – נעשה עי"ז גופא המעין והתחלה דקיום התפלה¹⁹ "השיבה שופטינו כבראשונה ויועצינו כבתחלה" בגאולה האמיתית והשלימה (כנ"ל), במכ"ש מזה ש"סוף מעשה במחשבה תחלה"²⁰, עאכו"כ שזה כבר גם בדיבור ("ניב שפתיים", ענין הנבואה), כנהוג לאחרונה לבטא דברים בדיבור, כולל ובמיוחד – שהנה הנה באה הגאולה.

– ועפ"ז ישנו גם מענה על השאלה ששואלים על כך שמדברים לאחרונה שהגאולה באה תיכף ומיד ממש – לכאורה: כיצד יכול זה לעבור ולהצליח בצורה חלקה כל כך; כיצד יגיבו בני הבית על זה, ומה יאמר העולם על כך? והמענה הוא, שאילו היו עניני הגאולה חידוש, אולי ה' מקום לשאלה; אבל היות שהגאולה אינה חידוש דבר, אלא כל עניני הגאולה התחילו כבר ("כבתחלה") וכבר נמשכו ונתקבלו בעולם הזה הגשמי התחתון שאין תחתון למטה ממנו (בבחי' "יועציך כבתחלה") – לא יהי' פלא כאשר הגאולה באה תיכף ומיד ממש!

ג. ובפשטות:

בעמדנו בהתוועדות חסידים בד' אמות דכ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו – צריך כל

(18) ברכות ט, א. וש"נ.

(19) ולהעיר שזהו ברכה ה"א בתפלת שמונה עשרה, אשר ענין אחד עשר הוא בחי' כתר, שלמעלה מהשתלשלות דע"ס (ע"ד בחי' שופט שהוא שלא בערך להנשפטים), הכולל ונמשך גם בע"ס (ע"ד בחי' יועץ).

(20) פיוט "לכה דודי".

אחד, אנשים נשים וטף, לכל לראש לקבל על עצמו החלטות טובות לקיים את כל ההוראות טובות ועצות המדוברים בהתוועדות – מיוסד על תורה שבכתב ותורה שבע"פ, ודברי תורה והוראות דרבותינו נשיאינו.

שיהי' "שופטים תתן לך בכל שערך", שכל ז' שערי האדם, ב' העינים וב' האזנים שלו, ב' נחירי האף ופיו – יונהגו ע"פ הוראות תורתנו הקדושה כפי שנמסרה ע"י "מאן מלכי רבנן" בכלל, ובפרט ע"י ה"שופט" ו"יועץ" הדור – נשיא דורנו,

ובפרטיות יותר: כשם שישנו שופט ונביא בכל דור, וזהו מ"סודי הדת", שתמיד ובכל מקום ישנו גילוי אלקות למטה – עד"ז הוא גם בפרטיות ביהודי בעצמו, שיש לו נשמה, שהיא "חלק אלקה ממעל ממש"²¹, ממש גם בפירושו שזה קיים באופן נצחי (גם כפי שיורדת למטה בעולם הזה הגשמי).

ותוכן ההוראה ד"שופטים גו' תתן לך בכל שערך" הוא בזה, שהוראות ה"שופט" ו"יועץ" הכללי נמשכים ועוברים ע"י ה"שופט" ו"יועץ" הפרטי שבכל נפש האלקית, שכל ה"שערים" (איברים גשמיים) שלו מונהגים ע"י ג' המוחין שלו ("שופטיך"), ומדותיו שבלב ("יועציך"), שכל ומדות דנפשו האלקית, הלומדת ומבינה את הוראות התורה, ובפרט כפי שמתבאר ע"י "שופט" הדור, כ"ק מו"ח אדמו"ר, ומוריד זאת במדות הלב שלו, אהבה ויראה וכו'²².

זאת-אומרת שלימוד התורה שלו צריך להיות לימוד שמביא לידי מעשה, המתבטא בהנהגתו בפועל – הן בכח הראי' שלו, הן בכח השמיעה שלו, הן בחוש הריח שלו והן בדיבור וטעימה (בפה) שלו.

ובכל אחד מהם – בשני הכיוונים דימין ושמאל, עשה טוב וסור מרע, שכנגד זה הם ב'

(21) תניא רפ"ב.

(22) ראה שם פ"ג.

עינים, ב' אזנים וב' נחירי האף. וגם הפה – טועם ("חיד אוכל יטעם"²³) הן טעם מתוק והן טעם מר²⁴. זאת-אומרת, שהוראת השופט (ובפרטיות השכל דנה"א) מקיפה ומורה כיצד צריך להתנהג בכל העינים בחיים – "מטעמים" לשון רבים (כמבואר בתניא²⁵), הן העינים שהם "מתוקים" והן העינים שהם "מרים" (בחיצוניות), אבל – מגלים בזה (וזה חלק מהוראת השופט), שבאמת ובפנימיות גם הדבר המר הוא "מתוק", ואדרבה – מתיקות נעלית יותר מדבר שהוא לכתחילה מתוק (ע"ד המעלה דחסדים הנסתרים).

באופן – שכל הפרטים ופרטי פרטים דחיי היהודי חדורים ומונהגים ע"פ הוראות ה"שופט" ו"יועץ" שלו – נשמתו.

וכך גם בכללות יותר – כל איש ואשה הם ה"שופט" וה"יועץ" דביתם ובני ביתם, וצריכים להנהיג את הבית ע"פ הוראות ועצות התורה.

עד בכללות עוד יותר, כנ"ל – שכל יהודי, אנשים נשים וטף, מקבלים על עצמם ומקימים את הוראות השופט ויועץ הדור. ומשפיעים כך גם על אשתו ובני ביתו, עד על כל אלו שיכול להגייע אליהם.

עד גם בכללות העולם – באופן שכל העולם, גם עולם מלשון העלם והסתור²⁶, עם כל פרטיו ופרטי פרטיו נעשה רשות היחיד חדור בנקודה אחת ויחידה דיחידו של עולם²⁷ (מלשון העלם למעליותא, מבחי" ישת חושך סתורו)²⁸, כפי שמגלה את עצמו "בקרבו" ע"י "נביא אקים להם גו' כמוך", נשיא הדור

(23) איוב יב, יא.

(24) ראה רמב"ם הל' דיעות פ"ד.

(25) פכ"ז.

(26) ראה לקו"ת שלח לז, ד. ובכ"מ.

(27) ראה תניא ספ"א. ובכ"מ.

(28) תהילים יח, יב.

ש"הוא הכל"²⁹, "צדיק יסוד עולם"³⁰,

ע"ד אבן השתי' – שנמצאת במקום מסויים בעולם הזה הגשמי³¹, וקיימת תמיד בלי שינויים (אפילו לא השינוי דגניזה, כהארון שנגנז³² וכיו"ב), ע"ד שופט ונביא שקיים (נצחי) בכל דור (כסימן לגילוי אלקות בעולם באופן תמידי) – שממנו הושתת כל העולם כולו³². ושני העינים באבן השתי' – (א) נקודה אחת (ב) הכוללת הכל (ממנו הושתת כל העולם) – מרומזים גם באותיות ד"שתי-ה"³³ (ועד"ז בתיבת "ישת" ד"ישת חשך סתור" כנ"ל): ה"י"ד מורה על נקודת הביטול (קבלת עול) – ע"ד הענין ד"שופטיך", וה"שתה" מורה על התפשטות – כנראה בצורת האותיות ש, ת, וה – ע"ד הענין ד"יועציך".

ובהגשה יתירה בשנה זו – ה' תהא שנת אראנו נפלאות, שכוללת את רוב האותיות ד"שתי-ה", ובמקום ה"י"ד (ה"ש"ת)³³ בא הנ"א; והכנה לשנה הבאה – ה' תהא שנת נפלאות בינה, עם המעלה דבינה (בחי' "יועציך" בערך לנקודת החכמה), ששרשו הוא למעלה מחכמה (ראי, אראנו)³⁴.

ובשנה זו גופא – נמצאים כבר בסיום השנה, בחודש אלול – חודש החשבון דהשנה שעברה וחודש ההכנה לשנה הבאה. ובחודש זה כבר עברנו את ז' הימים הראשונים, ז' ימי ההיקף³⁵ (מיום ראשון עד יום השבת),

(29) פרש"י חוקת כא, כא.

(30) משלי י, כה.

(31) יומא נג, ב.

(32) שם נד, ב.

(33) ולהעיר שבשנת ה"ש"ת (שנת הסלקות כ"ק מו"ח אדמו"ר) התחילה תקופה חדשה בפעולתו ועבודתו כו'. ובפרט לאחרי שעברו יותר מארבעים שנה מאז, כאשר ניתן לבני" לב לדעת ועינים לראות ואזנים לשמוע" (תבוא כט, ג).

(34) ראה סה"מ מלוקט ח"ג ע' קסט. וש"נ.

(35) ראה שו"ת הרשב"א ח"א ס"ט. הובא ונת' בד"ה

ויהי ביום השמיני תרע"ח, תש"ד, תש"ה. ועוד.

לפרסם בקול את הנבואה

תרגום חפשי ללשון הקודש - בעריכת מערכת "יחי המלך"

א. כשמחפשים היכן מוזכר ר"ח אלול בגלוי בתורה שבכתב, ד"ליכא מידי דלא רמיזא באורייתא¹, וע"ז בנוי' התורה שבעל-פה – אזי מובא באחרונים שר"ח אלול מוזכר בנביאים האחרונים, זכרי', חגי ומלאכי.

בנבואת חגי בתחלתה² נאמר ש"בחודש הששי" – שבמנין החדשים הוא חודש אלול, "ביום אחד לחודש" – שזהו ב' דר"ח אלול, בא חגי ומסר נבואה לבני ישראל, ונבואה זו באה גם בכתב, וכפסק הגמרא³ שנבואה שנכתבה זו הוכחה שהוצרכה לדורות, אף שתוכן הנבואה סובב לכאור' על הזמן בו עלו מגלות בבל ובקשר לביהמ"ק השני.

וכך אומר חגי בנבואה – ש"רוח ה' דיבר בי ומלתו על לשוני"⁴ – לבני ישראל (נבואה שהוצרכה לדורות):

"כה אמר ה' צבאות לאמר העם הזה אמרו לא עת-בא עת-בית ה' להבנות" – שואל הקב"ה בתמי' גדולה: איך יתכן שישנם יהודים האומרים "לא עת בא עת בית ה' להבנות", שלא עתה הוא הזמן לבניית ביהמ"ק! היתכן שיהי' כדבר הזה?!

וכאמור, זוהי נבואה שהוצרכה לדורות, וכפי שאכן רואים כעת, שישנם כאלו הזקוקים להבהרה זו.

וכאשר מראים להם שכבר הובהר במילים ברורות שתהי' כזו מציאות, אכן מציאות משונה... שאומר "אחכה לו בכל יום שיבוא", אך כאשר אומרים לו שהכוונה ליום זה בפשטות – צריכים מיד לבוא ב"שטורעמדיקע נבואה" – היתכן שיש יהודי או יהודים האומרים: "לא עת בא עת בית ה' להבנות"!

ב. וממשיך תיכף (בנבואה שלאח"ז⁵), שלא מסתפקים בשאלה ותמי' לבד [שאז במילא לא כל אחד יקבל זאת, ואפילו סוף-כל-סוף כל אחד יקבל – כי הרי זו נבואת ה', אבל יחשוב שבוזה שקיבל יצא ידי-חובתו], אלא הוא תיכף ממשיך בנבואה, שזה צריך לבוא מיד במעשים בפועל: "עלו ההר והבאתם עץ⁶ ובנו הבית"!

זאת-אומרת, שאין כוונתו לומר נבואה ודברי מוסר, ולאחר שיתקבל המוסר ישוב כל אחד אל "תחת גפנו ותחת תאנתו"⁷, ויהי' עסוק בענינים הכי נעלים – אלא מקשרים זאת מיד עם מעשה בפועל: שיקח את רגליו, ויעתיקם ("אוועקטראגן") לגמרי אל ההר, למעלה ממדרגתו וממעלתו לגמרי, שהרי זהו "הר" אפילו בגשמיות העולם;

(1) ראה תענית ט, א. זח"ג רכא, א.

(2) חגי א, א-ב.

(3) מגילה יד, א.

(4) ל' הכתוב – שמואל-ב כג, ב.

(5) חגי א, ח.

(6) בהנחה שנכתבה ע"פ סרט ההקלטה מופיע הביטוי "עצי זית" בכ"כ מקומות לקמן, אולם בנביא שם לא מצאנו לשון זה והעתקנו "עצים" או "עץ" סתם. ולהעיר בנוגע לבית ראשון – ממ"א י, כג; לא: עצי שמן, ותרגום ופרש"י שם.

(7) מלכים א' ה, ה. מיכה ד, ד.

דיתרון האור מן החושך, תוספת ריבוי של שפע רב דגשמי ברכה, באופן של תגבורת החיות, שנעשה שטפון של גשמי ברכה אך ורק למעליותא, עד שזה מהפך את השטפונות שלא למעליותא לשטפונות דטוב וקדושה (עד להכנה ד"מלאה הארץ דיעה את ה' כמים לים מכסים").

ועאכו"כ בדורנו זה – הדור האחרון בגלות ודור ראשון של גאולה – לאחרי שסיימו הכל, וצריכה להיות רק קבלת פני משיח צדקנו בפועל – ודאי שהקב"ה מברך כל יהודי בעשירות וזוהו בגשמיות וברוחניות, עד באופן (כפי שהי' ב"ימי צאתך מארץ מצרים" כן הוא גם עתה "אראנו נפלאות") – ש"אין לך כל אחד ואחד מישראל שלא היו עמו **תשעים** חמורים לובים טעונים מכספה וזהבה של מצרים".

(קטע משיחות לילות ד', ה', ו' ושבת קודש פ' תרומה ה'תשנ"ב - מוגה. תרגום מאידית)

לא להכנס עמו כלל בשקו"ט כי חבל על הזמן

[. .] ככל הדברים האלה הוא בהנוגע אליו: באם התלונות האמורות מוסיפות בו מרץ בלימוד התורה וקיום המצוות והפצת המעיינות חוצה, אפשר ואולי כדאיות הן, אף שלא זוהי דרך החסידות דעבדו את ה' בשמחה. אבל אם נכונה חשש שלי – תלונות אלו מחלישות אותו בכל הנ"ל, וכהתחבולה המנוסה של היצה"ר לומר לאדם "כיון שבלא"ה אינך מצליח ולא תנצח אותי, אין כדאי גם להתחיל בזה וכו'" ח"ו, והשקר דטענה זו מבואר, שהרי הובטח כל אחד מאתנו בתוך כלל ישראל שיש לו חלק לעולם הבא ולא ידח ממנו נדח, ובדורנו זה מתוספת עוד נקודה בזה, וכמבואר במאמרים דשבת פ' עקב ושופטים אלו: והי' עקב – בעקבתא דמשיחא – תשמעון את המשפטים האלה – ודאי, לפי שהוא דור היותר אחרון ואין זמן לדחות הבירורים, ולזאת תשמעון ודאי – הרי בהתבוננות קלה יכול להוכיח להמלך זקן שאינו אלא כסיל בערמומית זו.

אבל נכון עוד יותר שלא להכנס עמו כלל בשקו"ט, כי חבל הזמן על זה נוסף על הענין דכל המתאבק עם מנוול כו', אלא ירגיז עליו את יצרו הטוב ויבאר לעצמו אשר אף שנאמר בדרא דעקבתא דמשיחא כי לא בחפזון תצאו, הדברים אמורים כשתתחיל הגאולה והיציאה מהגלות בפועל, משא"כ בהרגעים האחרונים דימי הגלות, אדרבה כל רגע ורגע מתגדל ערכו יותר ויותר, כיון שעוד מעט ויגיעו שנים אשר תאמר אין לי בהם חפץ (שבת קנ"א, ב), ולכן ההכרח לנצל כל רגע ורגע באופן היותר מועיל, וכיון שמעט אור דוחה הרבה חשך, פשוט שהעבודה בתורה ומצוות' באופן ישר מועילה יותר מאשר דיחוי החושך ע"י שקו"ט עם היצה"ר, ועפ"ז מובן ג"כ ההכרח להרבות בלימוד פנימיות התורה ובכל יום דוקא – המביא לאהבתו ויראתו (ראה רמב"ם הל' יסוה"ת רפ"ב. הקדמת ס' החינוך בסופה), כיון שקב בזה מגין על כור של לימוד נגלה דתורה וכהוראת חכמינו ז"ל (שבת לא, סוף ע"א) אמר לי' מוטב אם לא כו'. וכמבואר בארוכה בלקו"ת ויקרא (ו' ע"א) עיי"ש.

(ממכתב ח' אלול ה'תשט"ז - נדפס בלקו"ש ח"ט ע' 265)

הכוללים את כל ימי השנה (שעברה והבאה) – ה"ז מתאים עוד יותר לערוך חשבון צדק והכנות המתאימות לשנה הבאה בנוגע לעבודה הנ"ל ד"ואשיבה שופטיך כבראשונה ויועציק כבתחלה".

ונוסף על זה כבר עברו שלשה שבועות (למעליותא) שלמים מה"שבעה דנחמתא", ואוחזים כבר בהפטורה ד"אנכי אנכי הוא מנחמכם" ³⁶, מענה הקב"ה ³⁷ על טענת בני"ו ותאמר ציון עזבני ה' ואד' שכחני ³⁸, ובסגנון אחר – "עד מתי"?! והקב"ה משיב ש"אנכי אנכי הוא מנחמכם", כולל – הנחמה בכפליים (אנכי אנכי) דגאולה האמיתית והשלימה.

ד. ויהי רצון, שע"י העבודה בקיום "שופטים גו' תתן לך בכל שערך", באופן ד"ואשיבה שופטיך גו" הנ"ל – יקויים זה בפועל ממש, ב"שערך" בארץ ישראל, וב"שערך" דביהמ"ק השלישי, ש"טבעו בארץ

שערי"ו ³⁹, ובנ"י ע"י עבודתם מעמידים זאת מחדש ⁴⁰, וביחד עם זה הבית המקדש עצמו (שהוא בנוי ומשוכלל למעלה ⁴¹) יורד מלמעלה למטה, ביחד עם קדש הקדשים ואבן השתי' שבו, שממנה הושתת כל העולם כולו. ובעמדנו אחרי חמשה עשר באב – שמזלו ארי"ו ⁴², ר"ת (אב) אלול, ראש השנה, והכ"פ הושענה רבה ⁴³ – מנהג ישראל לאחל לכל יהודי ולכל בני"ו: כתיבה וחתימה טובה ⁴⁴, וגמר חתימה טובה, לשנה טובה ומתוקה, בגשמיות וברוחניות וברוחניות ובגשמיות וגם יחד, והקב"ה ימלא משאלות לבב כל א' מישראל לטוב,

ובפרט – בקיום בקשת ותביעת כל אחד ואחת מישראל: "עד מתי"?! "השיבה שופטינו כבראשונה ויועצינו כבתחלה", בגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, ותיכף ומיד ממש.

ובפרט – בקיום בקשת ותביעת כל אחד ואחת מישראל: "עד מתי"?! "השיבה שופטינו כבראשונה ויועצינו כבתחלה", בגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, ותיכף ומיד ממש.

(40) ראה גם לקו"ש ח"א ע' 98. ועוד.

(41) פרש"ע ותוס' סוכה מא, סע"א. ועוד.

(42) ספר יצירה פ"ה מ"ב. רש"י ר"ה יא, ב. ועוד.

(43) של"ה במס' ר"ה שלו (ריג, א). ועוד.

(44) ראה דרכי חיים ושלוש סתרפ"ד.

(36) ישע"י נא, יב.

(37) ראה אבודרהם בסדר פרשיות וההפטרות בשם המדרש.

(38) שם מט, יד.

(39) מיכה ב, ט. וראה במדב"ר פט"ו, יג. ועוד.

המדור מוקדש

לזכות

הרה"ת אורי אהרן יואל בן מינדל זווג' בת"יה רות בת שרה שיחיו

וילדיהם: שטערנא שרה ושמואל שיחיו

ולזכות דוד יעקב בן מינדל שי, מיכאל נחמיה בן חוה אסתר זווג' רחל יפה בת מינדל שיחיו

ולזכות שושנה חסיה בת מינדל שתחי

ולזכות הרה"ת אפרים יונה בן פאולין רות זווג' רייזל פרומה בת חי רחל שיחיו

ולזכות הרה"ת יוסף יצחק בן רייזל פרומה שי

ולזכות חי רחל בת שפרנצא שתחי

ולזכות צבי בן חי רחל שי

שכינה מדברת מתוך גרונו

תרגום חפשי ללשון הקודש - בעריכת מערכת "יחי המלך"

כאשר ניתנת הוראה מה"אתפשטותא דמשה שבכל דרא ודרא"¹, עד נשיא דורנו, צריכים לדעת שזה בדיוק כפי ששומע זאת מהקב"ה בעצמו, שהרי "רוח ה' דיבר בי ומלתו על לשוני"², ו"גלה סודו אל עבדיו הנביאים"³, ובמילא צריך לקבל את ההוראה בדיוק כפי שהיינו שומעים זאת מפי הגבורה עצמה.

על-דרך מה שנתבאר באגרת הקודש⁴, שבאם היינו שומעים זאת מאת הקב"ה בעצמו הרי היינו מבצעים בתכלית הדיוק, כך גם בעניינינו, שצריך למלאות (את ההוראה) בתכלית השלימות, ללא שום אמתלאות בדבר - וכמובא באחרונים שתיבת "אמתלא" מורכבת מהמילים "אמת-לא",

ולא להתווכח או ללמוד בזה פשט כזה או אחר, ועאכו"כ שלא ללמוד "פשטלאך"...

ואין שום הבדל אם הוא אומר מאין המקור לזה או שלא אומר, כי הרי זה דבר בטוח ש"רוח ה' דיבר בי"!

- יש למלא את ההוראה בתכלית הזריזות, כפי שהוא אומר באגרת הקודש⁴ שזריזותו של אברהם היא שעמדה לנו,

ועי"ז נפעל הענין של "איל אחר נאחז בסבך בקרניו"⁵ - שהוא לוקח על עצמו את כל הענינים הבלתי רצויים, ונפעל הענין ד"ועקדת יצחק לזרעו היום ברחמים תזכור", כפי שאומרים בתפילות ר"ה,

שזוהי ההכנה לכתובה וחתומה טובה בכל הענינים, עד לאופן של "ופרצת ימה וקדמה צפונה ונגבה"⁶, עד הנקודה העיקרית - הגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקינו.

(משיחת ש"פ ראה, מבה"ז אלול, ה'תשכ"ט - בלתי מוגה)

(1) ראה תקו"ז תס"ט. ועוד.

(2) ל' הכתוב - שמואל-ב כג, ב.

(3) ל' הכתוב - עמוס ג, ז.

(4) סכ"א (קלג, א).

(5) וירא כב, ג.

(6) ויצא כח, יד.

אין בחירה - חייבים למלא את הוראותיו של הרבי!

[. .] ההוראה בנוגע לפועל: כל א' יודע שהיתה ויש לו שייכות עם כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, והעיקר - שנשיא דורנו העמיד את עצמו במצב שתהי' לו שייכות עמו, ולכן, שייכות זו נצחית היא (בין אם הוא רוצה ובין אם אינו רוצה), ומשום זה מוכרח הוא להתנהג ע"פ הוראותיו של נשיא דורנו, בנוגע להפצת היהדות והמעיינות חוצה וכו' וכו'.

וכאמור - מכיון שיש לו שייכות עם נשיא דורנו, הרי זה מכריח אותו להתנהג כן, ואין

לו ברירה להתנהג באופן אחר.

וכאשר טוען שיש לו בחירה כו', ובמכ"ש וק"ו: אם בנוגע לציווי הקב"ה יש לו בחירה, והידיעה שלמעלה אינה מכרחת את הבחירה כו', הרי עאכו"כ שכן הוא בנוגע לציווי של נשיא דורנו - אומרת החסידות: "לאו דוקא!" - הידיעה והציווי דלמעלה אינו מכריח את הבחירה, מכיון ש"ליבא לפומא לא גליא"¹, היינו, שענין זה לא נתגלה ונמשך בעולם הדיבור כו', משא"כ בנוגע לציווי דנשיא דורנו - נמשך ונתגלה הדבר בדיבור, ויתרה מזו: במעשה בפועל, ועד שמסר נפשו על ענין זה, ולכן, הרי זה מכריח את הבחירה! - אין לו ברירה אחרת, הוא מוכרח למלא את הוראותיו של נשיא דורנו!

ומה שטוען שיעשה זאת לאחר זמן - הנה למעלה ישנו אמנם הענין דמאריך אף כו', אבל כאשר מדובר אודות ציווי הוראה של נשיא דורנו - הרי הוא בעצמו הכריז והדגיש שהכוונה היא שיעסקו בזה "עכשיו", ואמר שהכוונה היא אליו, ואמר שהכוונה היא שיהי' "טאפארו-דא-פלאחו" (הגרזן על העץ, מעשה בפועל)! ולכן, אין אפשרות לדחות זאת לאחר זמן!

הברירה היחידה שיש לו היא להלחם נגד נשיא דורנו ח"ו, שבזה לוחם הוא נגד המציאות שלו, מה שמוכרח להתנהג ע"פ הוראותיו של נשיא דורנו!

ומכיון שיוודע שאין לו ברירה אלא למלא את הוראותיו של נשיא דורנו, וסוכ"ס יהי' מוכרח להתנהג כן - הרי מוטב שיעשה זאת מלכתחילה תיכף ומיד, ובאופן דחסד ורחמים (מכיון שלא יהי' צורך להכריחו כו'). וכידוע פתגם כ"ק מו"ח אדמו"ר² שאמר בהתחלת נשיאותו - שרצונו שההנהגה תהי' בחסד וברחמים כו'. וכמו כן ידוע פתגם כ"ק מו"ח אדמו"ר³ "א חסיד איז א קלוגער" (החסיד הוא פיקח), ולכן, בידיעו שסוכ"ס לא תהי' לו ברירה, ויהי' מוכרח להתנהג כן - הרי הוא מתנהג כך מלכתחילה, ובמילא הרי זה בחסד וברחמים כו'.

(משיחת ש"פ ויקרא ה'תשמ"ג - בלתי מוגה)

(1) ז"ח בראשית ח, א. וראה ג"כ זח"א רנג, א. (2) ראה "היום יום" כ"ף מ"ח. ובכ"מ.

(3) סה"ש קייץ ה'ש"ת ע' 48-9. תש"ב ע' 6. 117.

השטפונות - הכנה ל"מלאה הארץ דעה את ה'

כמים לים מכסים

[. .] כל יהודי שייך לכל לראש ל"זהב". ובפשטות - שכל יהודי צריך להיות בעשירות, הן ברוחניות והן בגשמיות - עשירות בפשטות ממש!

יתירה מזו: לא רק שהוא צריך עשירות - אלא שלכל יהודי ישנה עשירות בפועל. ואפילו אם זה לא נמצא בגלוי ובגשמיות - אי"ז משום שהיא לא קיימת ח"ו, אלא שיהודי צריך לגלות זאת ע"י עבודתו. ואדרבה: עי"ז שמגלים זאת מתוך החושך - ה"ז נעשה באופן